

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — h
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20
V upravnishvu prejemati:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — h
četrt " 5 " — h
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 75.

V Ljubljani, v ponedeljek 2. aprila 1900.

Letnik XXVIII.

Socijalna demokracija razkrinkana.

Socijalna demokracija se zviija in skuša utajiti kričečo krivico, katero so nje voditelji zadali bednemu stavkujočemu delavstvu. Brez uspeha. Stotine in stotine delavcev na Češkem je stopilo iz njenih vrst, a tudi drugod po Avstriji se pričinja daniti. Besede, radi katerih je bil kapelan Škrjanec obsojen, vsipajo se iz ust goljufanih delavcev čeških, katerim so se pri stavki vsilili socijalni demokracije za voditelje. Zvesto so poslušali delavci te svoje voditelje, od srca so bili hvaležni jim za vsak korak v preporni zadevi in stradali so delavci, potrpežljivo stradali deset tednov, a voditelji so v prvih hotelih imenitno živeli, vozili se v sijakarjih. Zupljivo delavstvo se je nakrat vprašalo, od kot prihaja to potratno življenje, in začutilo je, da je sramotno osleparjeno.

Zagromelo je. Poročali smo, kako se je godilo soc. dem. voditeljem na shodu v Moravski Ostrovi. Delavci so obračunili s svojimi voditelji in prav nič ne pomaga goriški »Soča«, da caplja za soc. dem. glasili in da za preteklo soc. dem. slavo toči tele solze: »V Moravski Ostrovi so soc. dem. naravnost odsvetovali stavko, ker so videli, da delavci niso zadostno nanjo pripravljeni, da nimajo podpornih fondov (!) itd. toda kljub temu so premogari začeli stavkovati in soc. dem. je potem storila kar mogoče, da boj organizira. Da je konec nepovoljen, ni kriva ona«. Tako blebete goriški Gabršček! Mož mora vedno imeti odprta usta, katera zapre le tedaj, kadar bi moral povedati resnico. Tudi tu je Gabršček zaprl usta in ni povedal, kako je »boj organiziral« soc. dem. z došlimi podporami. Ko bi kršč. soc. le trohico tega zakrivil, kar je pri stavki na Češkem zakrivila soc. dem., kako bi gromelo z goriških nebes! Meseca, leta bodo prešla, predno se bode delavstvo opomoglo od vspehov »organizovanja« stavke od strani soc. demokracije.

Soc. dem. pa ni bila zadovoljna z udarci na shodu v Moravski Ostrovi, zadala si je tudi še drug udarec. Da bi zakrila svoje postopanje, izdala je brošuro, v kateri laže, da je vspeh to, ker je dosegla deveturni delavnik. V brošuri se soc. dem. zadovoljuje s takim »vspehom« z deveturnim delavnikom, katerega pa ni še — nikjer in katerega ona dosegla ni. Stavkujoči so se potegovali za osemurni delavnik in čudno prikrivanje resničnega položaja je, da jih soc. dem., ki bi morala v najhujšem boju visoko držati zahtevo osemurnega delavnika, tolaži z deveturnim delavnim časom.

Na delavstvo je izšel oklic, ki drastično osvetljuje razmere pri stavki na Češkem. Oklic se glasi:

Izdani rudarji!

I. 70.000, reci sedemdesettisoč rudarjev je pahnjenih v neizrečeno bedo.

II. Socijalni demokrati so uprizorili zopet stavko in ubogi delavci so žrtve.

III. Naj govore izvirne brzojavke judovskih listov: »Neue Freie Presse« 20. marca 1900:

»Unanji voditelji socijalno demokratičnega strankarskega vodstva so danes zapustili Ostrovo in vzeli seboj vse akte (tudi blagajno). Pred lokalom stoje rudarji, ki zahtevajo, da se jim da štrajkarska blagajnica«.

jim je bilo treba orožništva v pomoč«.

Druga brzojavka: Socijalnodemokratiški delavski voditelj Reger se je skril v hotelu in prosil brambce pri oblastvih!

IV. »Neue Freie Presse«, 21. marca 1900:

»Pri današnjih zborovanjih so imenovali socijalnodemokratične voditelje naravnost izdajice. Govorniki so izjavili, da so socijalni demokratiški voditelji živeli 10 tednov v izobilju na stroške štrajkarskega zaklada in da so zapravili štrajkarske novce«.

V. »Tagblatt«, Ostrova 21. marca.

»Češko narodno delavsko glasilo »Svetlo« naznanja na listkih v narodnih barvah neki uvodni članek, v katerem dolži socijalnodemokratične voditelje izdajstva in dokazuje, da so prodali rudokopom koristi delavcev, denarne podpore pa so potlačili v lastne žepe. Zlasti se jim očita, da so bujskali delavce zdaj k štrajku, zdaj zopet k delu, in da bi se brez teh izdajic štrajk že davno končal z najboljšim vspehom za delavce. Glavni napadi so naperjeni proti dr. Karpelesu, katerega smatrajo za agenta rudokopov in kot Guttmannovega sorodnika. Tako napadajo tudi poslanca Bernerja in Cingra«.

VI. 20. marca 1900:

Tukajšnji soc. demokratiški voditelji so popolnoma potrjeni radi nevspehov! Sedaj odklanjajo vsako odgovornost za nadaljne dogodke«.

Judovskega voditelja dr. Karpelusa in voditelja Merta so rudarji smrtno nevarno pretepli. Poslanca Cingra in Bernerja sta zbežala, sicer bi se jima prav tako zgodilo!

VII. Delavci vseh strank! Premogarski štrajk je bila skrivaj dogovorjena stvar! Judovski premogotržci so prislužili milijone, in 70.000 delavcev je oropanih do srajce.

VIII. Glede štrajkarskega denarja ni nobenega obračuna. Vsi premogarski delavci so žrtve takozvanih socijalno-demokratičnih ljudskih »prijateljev«.

IX. Več nego 50 milijonov ljudskega denarja je zgubljenega, in zdaj morajo ubogi odjemalci vrh tega še premog prav drago plačevati.

X. Rudeči širokoustneži so se morali skriti v Ostravi in prosjačiti policijo, naj jih brani.

XI. Pri vsakem štrajku, katere že več let uprizarjajo socijalni demokrati, so bili delavci krvave žrtve, in vselej so napravili tovarnarji izvrstno kupčijo!

XII. Splošni štrajk v Neunkirchenu, štrajk plinarskih delavcev na Dunaju, mizarški štrajk na Dunaju, štrajk stavbinskih delavcev na Dunaju in sedaj premogarski štrajk, vsi so se končali s porazom delavcev. Tako je bilo tudi v Ljubljani o splošnem mizarškem štrajku pred desetimi leti. Takrat so tu mizarje rodibine stradale, voditelji pa v Šiški pili za ko ni bilo več denarja, so pa svetovali ubogim mizarjem pričeti zopet z delom.

Židovski socijalci lažejo, da je v dr-

ker obračajo tako važno delavsko zadevo v svoje strankarske namene, so ji tudi v državnem zboru največja ovira.

Delavci, koliko časa se bodele dajali še slepariti socijalni demokraciji?!

Vinarstvo na Kranjskem.

Deželni odbor je po svojem poročevalcu gospodu Fr. Povšetju predložil deželnemu zboru obširno poročilo o pospeševanju vinarstva na Kranjskem. Temu poročilu pozvzamemo:

Pospeševanje vinarstva se je vršilo z vsestranskim podukom, s priobčevanjem raznih člankov v strokovnih listih, z razpečevanjem strokovnih knjig in brošur, z denarnimi podporami, nagradami, brezobrestnimi posojili, novimi trtnicami, vzornimi vinogradi itd.

Kranjski vinogradar uvideva, da dežela in država mnogo žrtvujeta za vinarstvo, zato se tudi sam trudi s podvojeno silo, da se reši propada.

Nasadi podružnic.

Deželni odbor kranjski se je takoj lotil dela, da v smislu sklepov deželnega zbora ustanovi pet kmetijskih podružnic, in sicer 3 na Dolenjskem in 2 na Notranjskem, prevzame skrb za gojitev cepljenk, ki se bodo malim posestnikom oddajale po najnižji ceni. Tako se bodo v vseh krajih razširile tudi razne vrste žlahtnih trt.

Po nalogu deželnega odbora je deželni potovalni učitelj določil prostore za napravo večjih trtnic, in sicer v Novem Mestu, v Metliki, v Tržišču pri Mokronogu, v Bujah pri Vremu in v Št. Vidu nad Vipavo. Tem podružnicam je deželni odbor poslal 123.400 korenjakov in ključev, katere so podružnice pocepile in zašolale. Skupni stroški za vse te trtnice so znašali 4825 gld. Država doslej v ta namen ni dovolila še nobene podpore.

Vseh podružničnih nasadov je sedaj na Kranjskem 22, in sicer v krškem okr. glav. 6, v novomeškem 4, v črnomaljskem 4, v postojnskem 7, v litjskem 1.

Deželni nasad v Ljubljani.

V Ljubljani se je opustilo izgojevanje cepljenk in se je obdržal le matičnjak. Leta 1898 se je v tem matičnjaku pridelalo 83.200 ključev, v trtnici pa 40.200 korenjakov. Te podlage so se razdelile mej podružnice in posamezne vinogradnike. L. 1899 se je pridelalo približno enako število ključev. Troški za deželni matičnjak so minolo leto znašali 601 gld. 41 kr.; za l. 1900 pa se proračunavajo na 474 gld., a dohodki na 360 gld.

Državni nasadi.

Dočim je dežela napravila pet večjih trtnic v obsegu 11 oralov za vzgojevanje cepljenk, je vlada napravila minolo jesen 12 oralov obsežen matičnjak v Brslinu pri Novem mestu. Prihodnjo pomlad bo ves prostor zasajen z ameriškimi trtami.

Sedaj je na Kranjskem šest državnih nasadov: v Novem mestu, Brslinu, Drašičih, Črnomlju, Kostanjevici in na Slapu. Vsi ti nasadi merijo skupaj 16 ha 30. V teh nasadih se je minolo leto pridelalo 612.300 ključev in 298.500 korenjakov. Poljedelsko ministerstvo pa je še doposlalo 216.000 ključev in 482.400 korenjakov. Razdelilo pa se je mej vinogradnike in posamezne podruž-

ceni 3 gld. 30 kr. za 1000 komadov za ključe in po 7 gl. 30 kr. za korenjake, deloma so se razdelile brezplačno.

Državne kleti so štiri, in sicer v Novem mestu, Drašičih, Kostanjevici in v Št. Vidu pri Vipavi. Namen teh kletij je, po umnem kletarstvu napravljati vina iz grozdja, pridelanega v državnih nasadih. Vinogradniki imajo priliko, da se praktično uče tudi umnega kletarstva in da pokušajo vina raznih vrst.

Razširjenje trtne uši

V minulemu letu so na novo zasledili trtno uš v 12 občinah, in sicer v občini Trebelno, Dvor, Zagradec, Žužemberk, Dobrnič, Ajdovica, Trebnje, Velika Loka, Mirna, Poljane, Črmošnjice, Čepље in Dol. Podgora. Neokuženi so še litijski, zatiški in bistriški okraj. Pa tudi litijski in zatiški okraj sta že sumljiva, edino vremenska dolina je še brez trtne uši. Okuženih je toraj na Kranjskem 76 občin ali 10.604 ha vinogradov, torej 91%.

Vinarski potovalni učitelj je imel v minulemu letu 30 predavanj in 22 praktičnih cepilnih tečajev. Pregledaval je tudi s posojili napravljene vinograde, strelne postaje, katerih je 180, in šolske vrtove. Dalje je napravil po deželi mnogo informacijskih potovanj.

Mažari v hrvatskem Primorju.

XXX.

Izjave ministra predsednika Szella in hrvatskega bana o reškem vprašanju nas niso niti najmanj iznenadile, pač pa držanje hrvatskega sabora, ki je v svoji večini zavrgel predlog zedinjene opozicije glede pripadnosti Reke h kraljevini Hrvatske, ter se oklenil mnenja banovega, kar ne pomeni nič drugega, nego da se je Hrvatska odrekla jednega dela svoje starodavne kraljevine. Mi nismo do zadnjega časa verjeli, da bi se moglo v hrvatskem saboru kaj takega dogoditi, in sicer tem manj, ker je opozicija po svojih govornikih jasno in nepobitno dokazala, da je bila Reka od starine sestavni del kraljevine Hrvatske in da teritorijalno vprašanje glede Reke ni niti po § 66 rešeno v prilog Ogerske, kakor to trdi Szell in za njim seveda tudi ban hrvatski in vsi njegovi slepi privrženci.

Kogar niso mogli prepričati jasni dokazi o pravi Hrvatski do reškega mesta, ta mora biti zares trdovraten a v tem je utrnila gotovo tudi že davno vsaka iskra pravega domoljubja. A jeli kdo silil večino hrvatskega sabora, da se je na tako lahki način odrekla jednega dela kraljevine Hrvatske, in to le zato, ker je to volja ogerskega ministra predsednika in hrvatskega bana? Ne zna li ta večina, kam vodi tako ravnanje?

Naš sovražnik ne bode zadovoljen samo s tem kosčekom hrvatske zemlje, on bode brez dvoma posegel čez nekaj let dalje. Glasoviti nemški pravoslovec Ihering pravi, da oni, ki odstopi svojevoljno kos svoje zemlje svojemu sosedu, sčasoma gotovo zgubi vse svoje posestvo. Poljakom so sosedje raztrgali vso državo, premda so se temu vstavliali, a so bili nesložni. Žalibog da je nesložen tudi hrvatski sabor v takem vprašanju, o katerem ne bi smel nobeden niti dvomiti, namreč o celokupnosti hrvatske države.

(Konec prih.)

V Ljubljani, 2. aprila.

Kvotne obravnave se prično baje že koncem aprila in je neki določeno, da predložita kvotni deputaciji svoja poročila parlamentoma že v prvih dneh meseca maja. A predno se moreta sniti kvotni deputaciji, je treba, da se snide avstrijski državni zbor in sicer takoj po veliki noči, da izvoli nove člane v kvotno deputacijo. Mažari namreč z vsa odločnostjo zahtevajo, da se mora tudi v naši polovici voliti nova kvotna deputacija.

V Ljubljani, 2. aprila.

sejo z nastopnim dnevnim redom: Poročili deželnega odbora o deželni podpori za vodovod v Postojni in o uvrstitvi okrajne ceste Lienfeld-Brod in Osilniške okrajne ceste v cestnem okraju Kočevskem med deželne ceste z dotičnim načrtom zakona. — Vse nerešene točke zadnje seje. — Usna poročila finančnega odseka o prošnjah: a) Kočevskega zdravstvenega okrožja, da se mu

Volitev III. razreda v Trstu. Po ročajo nam. Skrutinij je bil zvršen še l. 31. marca ob 10. uri zvečer. Oddanih je bilo 1917 (in ne 2100) glasov, torej 69 odstotke od vseh. Izvoljena je seveda cela lista progressistov, razun enega, mesto kojega je bil izvoljen župan Dompieri. Demokrati so dobili komaj četrtno glasov. Županova zmaga je zelo neprijetna progressivcem, provzročena pa je bila tudi zaradi velikega števila nezvoljenih kandidatov, ki niso bili dovolj priljubljeni med volivci.

Mestna posredovalnica za delo
in službe. Od 24. do 30. marca je delo
iskalo 21 moških delavcev in 43 ženskih
delavk. Delo je bilo posredovano 18 moškim

lavecem se je nakazalo 82 odprtih mest in v 41 slučajih se je delo vsprejelo in sicer pri 7 možkih in 34 ženskih delavkah. Od 4. januarja do 30. marca je došlo 938 prošelj za delo in 696 deloponudeb. Delo ali službe dobe takoj 2 mizarska pomočnika, 1 krojaški pomočnik, 1 pekovski pomočnik, 1 majar, 2 trgovska hlapca, 1 hlapec za tiskarno, 2 hišnika, 2 hlapca za pivo voziti, 19 konjskih hlapcev, 2 fini gostilniški kuharici, 6 navadnih kuharic, 7 deklic k otrokom, 5 deklic k otrokom, 5 deklic za vsako delo, 3 natakarike na račun, 2 navadni natakari, 1 pestunja, 2 postrežkinji, 10 dekel za domača dela. Vajenci za razne trgovine in obrte.

Ogenj v šoli. Dne 21. sušca je glas »plat zvon« spravljal vse Vidovce na noge. Gost dim se je valil raz strehe ljudske šole pri Sv. Vidu nad Cirknico. Ljudje so bili takoj na licu mesta, ženske so donšale pridno vode, šolski otroci so se takoj odstranili iz šole; kmalu se je pa pokazalo, da je bilo več strahu, kakor ognja. Vsled gostega dima se ni moglo ognju priti takoj na sled. Se le ko so možje ulomili v stanovanje učiteljice, so opazili, da gori poleg njene peči cela skladnica knjižic. med temi »Žarki in snežinke« Kristana, »Rodoljub« in »Slovenski Narod« ki ima tu še edino varno zavetje, z njim »Slovenka« in »Zvon«, vrh tega mnogo šare papirja in razglednic. Tlel je tudi že pod pri peči in nekaj dilj na podu je bilo užganih, najbrž od »žarkov in utrinkov«. Še le ko so možje vse te »žarke in utrinke« in drugo gorečo šaro pogasili in na cesto vun zmetali, bilo je konec komediji, ognju in strahu.

Občinska volitev pri Sv. Vidu nad Cirknico. Pri občinski volitvi je bil dne 27. sušca že v drugič jednoglasno izvoljen županom mnogozaslужni g. Franc Ponikvar, posestnik in gostilničar pri Sv. Vidu. Svetovalci so bili izvoljeni: Anton Žnidaršič, Ivan Doles in Pavel Tekavec. Odborniki: g. župnik Ivan Lovšin, in posestniki Iv. Ponikvar, Franc Rutar, Ivan Korošec, Ivan Milavec, Ivan Korošec, Ivan Rudolf, Jos. Štrukelj in Franc Šivic, sami značajni, pošteni možje.

Mož z »Bavarskega«, ki se je nahajal v Gorici v zaporu in trdil, da se piše Mihael Fürst, je sedaj moral priznati svoje pravo ime. Tiček je res Miha, ne piše se pa Fürst z Bavarskega, nego je Karnič, rojen na Sladki gori na Štajerskem. V Gradcu je lani meseca novembra izvršil ulom ter pri tem podjetju jedno osebo usmrtil, jedno pa ranil.

Zaradi prepovedanih zdravil je bilo 17. sušca pri ljubljanskem sodišču obsojenih 14 prodajalcev po 20 do 40 kron. Prodajali so razna »čudezna« zdravila.

Iz Šiške. Par tednov razsaja v Šiški hud oslovski kašelj. Umri je en otrok, bolnih za oslovskim kašljem je več otrok.

Gledišče obstraženo je bilo v soboto. Pričakovali so v nemškem gledališču rabuk. Nekateri nagajivci so se hoteli od nemških gledaliških »kulturtalgerjev« primerno posloviti. Polcija je skazila namen.

Ljubljanski ponočnjaki so tudi pričetek aprila primerno proslavili. Na Bleiweisovi cesti so nočni razgrajči odnesli pri divizionarju Höchsmannu desko, po kateri hodi vojak na straži. Raz muzeja so odrgali tablice, pri Pajhelnovi hiši so odnesli svetilko pri stavbi, na celi Bleiweisovi cesti so pogasili žarnice, potem so šli nad elektriko na Tržaški cesti in tudi ondi preskrbeli temo. — Polcija ni nič opazila, kake strašne reči se gode po mestu, ker so ponočnjaki delali svoja nočna čuda popolnoma brez šuma.

Policijo »nafarbal« je za prvi april neznani ljubljanski »fokselmacher«. Pisal je policiji pismo, da tukajšnji mesar Merčan dela »fovs« denar« in po Merčanu sta hitro prišla dva policijska uslužbenca. Merčan je moral na rotovž, kjer je mož kazal gospodom »ta pravi denar«. Morali so ga seveda izpustiti. Merčanov prijatelj, ki nam je prišel praviti o tej »aprilni šali«, je izrekel željo, naj bi bili na magistratu tudi 1. aprila toli prijazni, da bi ne pošiljali na anonimne dopise »na vrat na nos« znanim ljudem policije v hiše.

Bambergovi tiskarni mlado okolu 16letno tatico A. Kahiš dobili. Imeli so jo že dalje časa na sumu, da krade, ker je vedno zmanjkalo kakih galoš, ali pa kaj denarja iz žepa oblek, ki so jih imeli obešene na raznih prostorih. Ko je tatica zagledala policaja, je hotela z okna skočiti na ulico.

Vlačugo je peljal včeraj dopoldne policaj čez Hradekega most. Na mostu je vskliknila vlačuga na ves glas: »Bom pa v vodo skočila!« in stopila je nekaj korakov proti ograji. Stražnik jo ni pustil z oči. »Frajlica«, ji je dejal za hrbtom, »brez mene ne greste v vodo«. Vlačuga se je premislila skakati vodo s policajem ter je raje šla z njim na magistrat. Zaprla so jo ondi v »špekhamro«, kjer sta jo skoro dobila dva stražnika ležečo na tleh. »Zagiftala se je«, dejal je eden, a vrgla jo je le božjast.

Iz raznih krajev. Obsojena policija. V Samoboru je bilo obsojenih sedem ondotnih policistov in policijski sergent Rabcy na ječo od enega do osem mesecev radi mučenja raznih aretovaných oseb. Na mučilnicah so jetnikom prete, noge in roke zvijali in drobili kosti, da so omedlevali. — Ruski naučni min. je dovolil 50.000 rubljev za 150 učiteljev, da bodo mogli obiskati svetovno razstavo v Parizu. — Defraudacije pri notarju. Notar dr. Hugo Rottluthner se je zastrupil, ker je bil suspendiran. Vodja njegove pisarne se je radi defraudacije ustrelil. — Za prodajalce nemoralnih podob je na Kitajskem kazni, ki je boljši nego vsaka »lex Heinze«. Prodajalec, ki razširja take podobe ali knjige, dobi 100 batin, potem ga izženo iz kraja njegovega »delovanja«. — Pregarjanje Čehov je zopet odredil vladni predsednik v Lignitzu. Odredil je, da je iztirati vse Čehe, ki nameravajo stalno bivati v Nemčiji. Do 15. aprila morajo odpotovati. — Dva časnikarja sta se hotela na Dunaju usmrtiti. Jeden si je prerezal vrat z britvijo ter bil skoro mrtev, drugi se je ranil lahko.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. F. H. 4 K. — G. I. Rajčević 3 K. — G. F. Avsec 3 K. — G. dr. J. Mauring 10 K. — G. dr. M. Leben 20 K. — G. J. Brenc 4 K. — G. zlatomašnik M. Narobe 10 K. — A. St. S. 6 K.

Za »Našo stražo«: G. Mihael Sajč, župnik v Štangi 3 K. — G. Fran Dimnik, kaplan na Trebelnem 2 K. — Namestu venca: župnik Vilib. Venedigu: Ormoška posojilnica 20 K, kletarsko društvo v Ormožu 10 K, g. dr. Iv. Geršak v Ormožu 10 K. — Hranilnica in posojilnica v Gorjah 10 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. Ivan Jane, kaplan v Sv. Križu pri Litiji nabral v prijateljski družbi 4 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Praga, 2. aprila. Poleg nemškega radikalnega kluba se v dež. zboru ustanovi tudi češki radikalni klub 17 mož, ako bi Mladočehi nadaljevali z oportunistom.

Praga, 2. aprila. »Prager Tagbl.« javlja, da se želja Židov spraviti Hilsnerja še enkrat pred porotnike ne posreči.

Reka, 2. aprila. Vojvoda Filip Orleanski se bode stalno nastanil v bližini Voloske.

Madrid, 2. aprila. Zbornica je v sobotni seji vsprejela ves državni proračun.

Carigrad, 2. aprila. Od armenske (?) strani je došlo patrijarhu mnogo pretilnih pisem, katerim pa vlada ne pripisuje nikake važnosti.

Vojaska v Južni Afriki.

Pri Brandfortu, kakih 40 angleških milj severno od Bloemfonteina, ob železnici, ki vodi v Kroonstadt, ali prav za prav pri Karree-Sidingu, se je bila minuli četrtek bitka, ki je trajala tri ure, po drugih virih celo cel popoldan, in v kateri so izgubili Angleži blizu dvesto mož. Koliko mož je padlo na burski strani, poročila ne povedo, le Roberts ve poročati, da so bile izgube na obeh straneh izredno velike. Vendar pa ni verjeti njegovemu poročilu, da so se Buri umaknili iz Brandforta, ker se na drugi strani trdi, da je Burov došla iz Kroonstadta nova

Burskim vrhovnim poveljnikom je mesto Jouberta imenovan general Louis Botha, ki se je opetovano odlikoval v raznih bitkah na natalskih tleh. Ta bo sedaj organizoval vso bursko armado v Oranje - državi ter se kosal z Robertsom, ki je prepričan, kakor piše »Birmingham Post«, da vojska ne bo končana pred junijem.

Pri Uppingtonu, zahodno od Prieske ob reki Oranje, se je prikazalo 800 Burov na konjih, velik oddelek Burov se je pa podal iz Winburga proti Malekingu, kjer se je pričelo te dni zopet živahno gibanje.

London, 2. aprila. Iz Bloemfonteina poročajo 29. marca: Lord Kitchener je minulo noč s štabom in 3000 možmi prekoračil začasni most pri Norwalspontonu. Lord meni, da je vstaja zadušena.

London, 2. aprila. Listi poročajo, da je predsednik Krüger pri Joubertovem pogrebu naznanil, da je za vrhovno poveljstvo transval-ke armade določen general Louis Botha.

Kapstadt, 2. aprila. Iz Masern poročajo 30. marca: Burske čete pri Platbergu so se pomnožile. — Iz Barkly-Westa se poroča: Buri v tem okraju so še delavni. Vtaborili so se pri Boetsapu in Windsortonu.

London, 2. aprila. V soboto so odpeljali Cronjeja z armado iz Southamptona proti Sv. Heleni.

London, 2. aprila. Reuterjev urad poroča iz Bloemfonteina 31. marca: Pri Brandfortu se je bil 29. t. m. boj, ki je trajal od 11. ure dopoldne do noči. Burski poveljnik v Kroonstadtu je poslal 6000 mož, ki so zasedli vrsto holmov južno od Brandforta. Izgube so velike na obeh straneh. Jeden del Burov se ni udeležil boja, marveč samo kakih 2000 do 3000 mož.

London, 2. aprila. Lord Roberts hrzjavlja iz Bloemfonteina 30. marca: Iz došlih poročil razvidim, da je sovražnik ostavil Brandfort in se umaknil proti severu. Izgube v včerajšnjem boju so večje, nego se je sprva poročalo. Ubila sta dva častnika, osem ranjenih; dalje je ubitih 10 ali 19 mož. 159 ranjenih. 3 pogrešajo.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje)

Bila je zapoved, da se ni smela nobena mlada deklica preje sprejeti kot redovnica, predno je ni izprašal duhovnik, takozvani nunski vikarji ali kateri drugi, ki je bil odločen v to, da se prepriča, da si je res zadovoljno izbrala stan. To skušnjo je smela kandidatinja napraviti še le jedno leto potem, ko je vikarju razložila svojo željo v pisani prošnji. One redovnice, ki so se lotile žalostne naloge, privedi Gertrudo do tega, da bi se za večno zavezala, ne da bi prav za prav vedela, k čemu, poslužile so se takih njenih otožnih trenutkov, da so jo pregovorile, prepisati in podpisati tako prošnjo. Da bi jo tem lažje do tega pripravile, zabičavale so jej, da je to le neka formaliteta, ki nima (kar je res) nikakega učinka brez poznejših dejanj, ki so popolnoma odvisna od njene volje. Navzlic temu ta prošnja še ni dospela do svojega cilja, ko se je Gertrude uže kesala, da jo je podpisala. Nato jej je bilo zopet žal, da se je kesala, in tako je preživela dneve in mesece mej neprestanimi boji nasprotujočih si čuvstev. Dolgo časa je zakrivala ta korak svojim tovarišicam. Zdaj, se je bala da bi njenemu dobremu sklepu ne ugovarjale tovarišice, zdaj se je zopet sramovala svoje prevelike naglice. Naposled premaga v nji želja, dati si duška, posvetovati se in se ohrabriti. Bila je neka druga zapoved, da nobena deklica ni smela delati preskušnje v svojem poklicu, če ni preje bivala cel mesec izven samostana, kjer je bila vzgojena. Preteklo je uže leto, odkar je bila Gertrudina prošnja oddana; Gertruda je izvedela, da bo šla v kratkem iz samostana v očetovsko hišo, da ostane ondi tisti mesec in pripravi vse, da zaključijo pričetno delo. Knez in ostala družina so mislili, da je

klici so druge misli rojile po glavi. Ona ne samo da ni storila vseh potrebnih nadaljnjih korakov, marveč skušala je preklicati prvega. V tej zadregi sklence odkriti svoje srce najodkritosrčnejši svoji tovarišici, ki jej je vselej bila pripravljena dati dober svet. Ta nasvetuje Gertrudini, naj sporoči očetu pismo svoj novi sklep, ako uže nima toliko poguma, da bi mu v obraz rekla: »Nočem!« Ker so brezplačni sveti na zemlji zelo redki, poplačala se je svetovalka s tem, da se je norčevala iz Gertrude radi njene malodušnosti. Pismo je skrivaj spisala s tremiali štirimi ožimi prijateljicami in je je odposlala po mnogih zvijačah. Gertrude je zelo bojzljivo pričakovala odgovora, katerega pa ni bilo. Samo opatinja jo je par dnij pozneje poklicala s svojo celico ter jej skrivnostno, nejevoljno in pomilovalno namignila, da je knez zelo hud radi neke napake, katero je menda ona zakrivila. Dala jej je pa tudi umeti, da se bode vse pozabilo, ako bode pridna. Deklica je razumela ta migljaj in si ni upala dalje izpraševati.

Naposled je prišel oni dan, katerega se je bala in ga želela. Gertrude je sicer vedela, da gre v boj, toda iti iz samostana, ostaviti zidovje, v katerem je bila osem let zaprta, v odprtem vozu se peljati po polji, zopet videti mesto, domačo hišo... vsega tega se je silno veselila. Kar se tiče boja, je ubožica s svojimi prijateljicami uže za vse potrebno poskrbela in se pripravila. — Če me bodo silili, — mislila si je — se ne udam; ponižna bodem, krotka, a privolna; ne; treba ni družega, nego še enkrat pritrditi, a jaz ne pritrdim. Če me bodo pa skušali z lepa pregovoriti, bodem tudi jaz dobra, še bolj kot oni; plakala bodem, prosila in smilila se jim bom. Saj na zadnje nočem družega: samo da me ne žrtvujejo. — A zgodilo se ni ne to ne ono, kakor se v takih slučajih rado pripeti. Dnevi so tekli, a ne oče ne nihče drugi ni omenil bodisi prošnje bodisi njenega preklica, nikdo je ni ničesar vprašal ne s prilizovanjem, ne z grožnjami.

(Dalje prih.)

Temeljem § 19. tisk. zak. prosim, da sprejmete naslednji popravek v št. 68 »Slovenca« z dne 24. marca t. l. priobčenega članka »V barju korupcije«. Ni res, da sem jaz zamenjaval vina v vinogradniškem društvu, kakor tudi prodajo na drobno, vsled katere se nahaja društvo v preiskavi vpeljal. Ni res, da se mi je od strani odbora oporekalo, da taka manipulacija ni dovoljena, da pa sem se skliceval na to, da sem bil sam gostilničar in vinski trgovec, ki dobro pozna dotične določbe. Ni res, da sem trdil, da sem se informiral na pristojnem mestu, kjer se mi je isto povedalo, res je pa, da sem enkrat pri nadzorništvu vžit. zakupa z prošnjo dosegel, da je dovolilo zamenjati okoli 300 litrov vina, ki se je krčmarju Piiberšku pokvarilo, in je res, da je neki finančni uradnik, ki je zaupnik vinogradniškega društva, rekel, da se lahko tudi 2 litra iz založne kleti proda. Ni res, da sem z denarjem, ki se mi je izročil, da kupim vino, kupil mesto vina konje. Res je pa, da mi je društveni načelnik g. J. Vencajz sam naročil konje kupiti, in res je, da sem te konje, ko so več mesecev delali za društvo, in ko jih je društvo pokončalo, prevzel za isto ceno, katero je plačalo društvo, ter jih prodal pod isto ceno, ter imel torej svojo izgubo. Ni res, da me je odbor poslal v naprej določeni kraj, da kupim tam društvu oferirano vino, jaz pa da sem se napotil drugam, kupil vse kaj drugega in tudi nerabnega vina, kojega je bilo treba vračati; res je pa, da je vina kupoval samo prejšnji kletar gosp. Conček. Po njegovem izstopu sem bil samo enkrat kupil vino, in sicer tam, kamor sem bil poslan, sklenil sem dobro kupčijo, ker vina po 8½ krajercerja in 10 krajercerjev liter pač še nihče ni kupil. Ni res, da sem brez vednosti in proti volji odboru prodajal vino na upanje in ga dajal v zalogo. Ni res, da sem dal napraviti nepotrebna vrata, res pa je, da sem dal po naročilu predsednika gospoda J. Vencajza napraviti neka vrata, in res je, da sem napeljal led v ledenico, a za svoj denar, in vsled tega tudi led z ledenice vzel. Ni res, da sem jaz po izstopu izpravil lastne pogoške med svet, in vzprijazil gonjo proti vinogradniškemu društvu. Ni res, da sem jaz po izstopu vrgel krinko z obraza in v pristni luči pokazal svoj značaj. Ni res, da se je še tedaj shajala tista vesela družba, ki je, kadar je bil predsednik na Dunaju, izpila, a ne v gostilničarjevih prostorih, po dve ali tri kruglje rujnega vinca. Res pa je, da so se moje družbe shajale v gostini, in da sem jaz vse povzeto vino plačal. Ni res, da sem bil jaz samovoljen gospodar kletnih ključev, res pa je, da je imel ključa tedaj

svoji glavi, pri tem pa zanemarjal svoje dolžnosti, res je pa, da sem svoje dolžnosti vestno izpolnjeval, res je, da sem vse knjige, kar sem jih jaz vodil zapustil v popolnem redu, res je, da sem inventar sestavil, in res je, da sem hotel tudi bilanco napraviti, da je pa g. predsednik J. Vencelj rekel, da je za lani ni treba delati. Ni res, da sem vpe-ljeval vse to, kar se sedaj podtika odboru oziroma načelniku vinogradniškega društva. Ni res, da sem v kleti svojevoljno manipu-liral in ni res, da sem takoj, ko sem dal Glinčam slovo, tekem v uredništvo »Sloven-skega Naroda« in se aliral z Malovrhom. — V Ljubljani, dne 29. sušca 1900. — Pran Petrič.

Umrli so:

30. marca. Ivan Pagon, mizarja sin, 10 mesecev, Florjanske ulice 32, črevesni katar. — Neža Pavla Vovk, usmiljena sestra, 22 let, Radeckega cesta 11, jetika.

31. marca. Antonija Urh, delavca hči, 3 mesece, Jenkove ulice 9, bronhitis. — Vincencij Cermak, umir vratar, 86 let, Kolodvorske ulice 31, ostarelost.

V bolnišnici:

28. marca. Franc baron Schweiger, zasebnik, 80 let, vsled opeklin. — Jurij Tabor, dninar, 39 let, jetika.

29. marca. Ivan Grum, dninar, 52 let, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi dné 30. marca 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . gl.	7 70	do gl.	7 71
» » maj-juni »	7 72	» »	7 73
» » jesen . . »	7 95	» »	8 96
Rž za pomlad . . »	6 72	» »	6 73
» » maj-junij . . »	6 74	» »	6 75
» » jesen . . . »	6 93	» »	6 94
Tursica za maj-junij »	5 69	» »	5 70
» » jul-avgust »	5 78	» »	5 79
Oves za pomlad . . »	5 28	» »	5 29
» » maj-junij . . »	5 33	» »	5 34
» » jesen . . . »	5 62	» »	5 63

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Daa	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah v mm.
31. 9. zveč.	734-0	3-1	sr. jvzh.	oblačno		0-0
1. 7. jutir.	34-8	2-2	sl. jvzh.	del. jasno		
2. popol.	733-0	8-5	sr. vzh.	pol. oblak.		
1. 9. zveč.	732-8	3-8	sr. svzh.	oblačno		0-5
2. 7. jutir.	73-12	0-3	sl. jvzh.	del. jasno		
2. popol.	729-9	5-3	sr. jvzh.	oblačno		
Srednja temperatura sobote 38°, normale: 6-6°						
Srednja temperatura nedelje 48°, normale: 6-9°						

Trgovski učenec

ki je dovršil vsaj drugi gimnazijski razred ali realko, se sprejme pod ugodnimi pogoji v prodajalnico z mešanim blagom.

Franc Ks. Goli,

319 3-2

trgovec v Idriji.

DOM IN SVET.

Vsebina 7. zvezka 1900:

O lepoti. Spisal dr. Fr. L. (Dalje.) — Bolnik. Zložil Vinko Vinič — Pod rimskim orlom. Povest Spisal I. M. Dovič. — Pri-
jazna. Novela. Spisal Fr. Kočan. (Dalje.) —
Zamena. Zložil Jožef Vole — Utrinki . . .
I. II. Zložila Ljudmila. — Giordano Bruno in
svobodna misel. Spisal dr. Fr. L. (Konec.)
— Casopis. — Razne stvari. — Na platni-
cah: Pogovori. (Dalje.) — Slike: Kristus pri
Mariji in Marti. (Slikal Henrik Siemiradecki.)
— Oljska gora. — Slinga (Slinks) pri pira-
midah v Egiptu.

Razpošiltanje sukna samo privatnikom.

Odrezek, dolg	gld. 2 80 iz dobre	pristne ovčje volne.
3-10 m, zadosten	gld. 3-10 iz dobre	
za jedno moško	gld. 4-80 iz dobre	
obleko, stane le	gld. 7-50 iz fine	
	gld. 8-0 iz fine	
	gld. 10-50 iz najfinejše	
	gld. 12-40 iz angleške	
	gld. 13-95 iz kamgarna	

Odrezek za črno salonsko opravo 10 gld.

Blago za površnike meter od gld. 3-25 više,
ločen v mičnih barvah kos gld. 6- in gld. 9-95;
pervlen in dosking, blago za državne in želez-
nične uradnike in za talarje sodnikov, najfinejši
kamgarni in cheviot, tudi uniforme za finančno
stražo in orožnike itd. razpošilja po tovarniških
cenah dobroznana, pošlena

tovarniška za- Kiesel-Amhof v Brnu.

loga sukna

Vzorci brezplačno franko. Pošiltanje natenko po vzorcu.

Pozor! P. n. občinstvo se zlasti opozarja na
to, da se pri naravnostnem naročevanju blago dobi
dokaj ceneje, kakor pri vmesnih prodajalcih. Tvrda
Kiesel-Amhof v Brnu razpošilja vse blago po
pravih tovarniških cenah, brez uridejanega
rabata. 147 12-7

Našla se je

tekem preteklega tedna v hranilničnem uradu
svota 120 gld. v bankovcih.

Oni, ki je ta znesek izgubil, oglašaj naj
se pri podpisani hranilnici. 311 3-3

Kranjska hranilnica.

V Ljubljani, dné 27. sušca 1900.

NAJLEPŠE VELIKONOČNO DARILO!

DOKTORJA FRANCETA PREŠERNA POEZIJE

ILUSTRIRANA IZDAJA. CENA: MEHKO VEZANA 5 K. V PLATNO
VEZ. 6-40 K, V SVINJSKEM USNJU VEZANA 9 K, PO POŠTI 30 H VEČ.

IG. PL. KLEINMAYR & FED. BAMBERG

315 3-2

ZALOŽNA KNJIGARNA V LJUBLJANI.

Dr. Anton Kaisersberger

okrajni in redni bolniški zdravnik v Krškem,

ordinuje od 8. do 10 ure dopoldne v Franc-Jozefovi bolnici, poznej v
svojem stanovanju v mestu.

Peča se tudi

255 (3-3)

z zobozdravništvom,

plombira zobe ter izdeluje zobovja po najnovejšem načinu.

Pleskarska in v to stroko
vštevajoča se stavbena in
pohištvena dela

izvršujeta in se pri-
poročata v naročila
iz mesta in z dežele BRATA EBERL v Ljub-
ljani, Franciškanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci
so vsled na razpolago. — Izvrševanje strokovno za-
nesljivo in brez konkurence 13 11-11

Št. 9488.

Razglas.

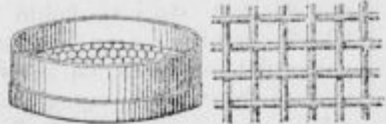
Vsled odloka c. kr. ministerstva notranjih zadev z dné 23. februarja 1900, št. 3472, dovoljeno je pro-
dajati naravne mineralne vode le v originalnih steklenicah, ki so jih upraviteljstva dotičnih studencev po
predpisih napolnjene in zamašene v promet oddajala.

Prepovedano je toraj naravne mineralne vode za daljšo prodajo pretakati iz originalnih steklenic v
manjše, ter v obče vsaka manipulacija, s katero se poslabša fizikalno svojstvo in veljavnost dotične vode.

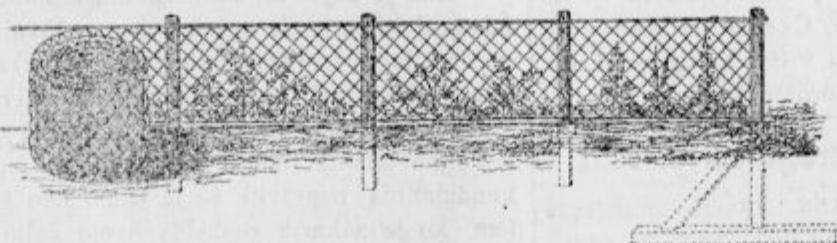
To se daje vsem onim, ki se pečajo s prodajo naravnih mineralnih vod, na znanje z dostavkom, da se
bo proti onim, ki bi utegnili grešiti proti gori navedenemu odloku, kazenski postopalo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

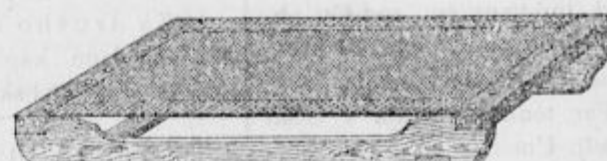
dné 20. marca 1900.

Narejena sita in rešeta z lesenim
obodom v vseh velikostih.

Ograja gozdov, pašnikov, vrtov itd

Elastične posteljne mreže (Spiral-Drahtmatratzen) iz galvani-
zirane jeklene žice.

289 12-2

Karol Zupančič, Jurjevica pri Ribnici, Kranjsko, izdelovatelj žičnih (dratenih) tkanin ter pletenin in trgovina s sitarskim, rešetarskim in lesenim blagom.

Priporoča slavnemu p. n. občinstvu svoje **pletenine iz žice**, pletene s strojem po vzorcih, za ograjo gozdov in
vrtov, za fazanerije, kurnike, golednjake; **mreže za presejanje** gramoza in peska. — Izdeluje in ima veliko zalogo **medene, pocinjene in železne**
tkanine za stroje, mline, okna, line, kleti; mesne sitnice, prožne posteljne mreže (Drahtmatratzen) v raznih velikostih, raznovrstna sita, rešeta za tovarne
in mline, kape za ogrebanje čebel, pokrivala za jedila, **razno leseno (suho) robo** itd. po najnižji ceni. — **Ceniki na zahtevanje brezplačno.**

Dunajska borza.

Dné 2. aprila.

Skupni državni dolg v notah .	99-35
Skupni državni dolg v srebru .	99-20
Avstrijska zlata renta 4% .	98-20
Avstrijska krona renta 4% .	99-55
Ogerska zlata renta 4% .	97-10
Ogerska krona renta 4% .	99-75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. .	127-25
Kreditne delnice, 160 gld. .	234-75
London vista .	242-90
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. veli .	118-60

Dné 31. marca.

20 mark .	23-69
20 frankov (napoleonidor) .	19-26
Italijanski bankovci .	90-15
C. kr. cekini .	11-38
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld. .	164-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld. .	160-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld. .	200-90
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron .	95-80
Tisne srečke 4%, 100 gld. .	—
Dunavske vravnave srečke 5% .	256-75

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 .	108-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% .	95-50
Prijoritete obveznice državne železnice .	87-50
» » južne železnice 3% .	69-70
» » južne železnice 5% .	99-—
» » dolenskih železnic 4% .	99-25
Kreditne srečke, 100 gld. .	396-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. .	335-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. .	42-50
Ogerskega .	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. .	21-50
Rudolfove srečke, 10 gld. .	13-20

Saimove srečke, 40 gld. .	172-50
St. Genčis srečke, 40 gld. .	182-—
Waldsteinove srečke, 30 gld. .	178-—
Ljubljanske srečke .	50-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. .	124-5
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v .	293-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld. .	79-15
Akcije južne železnice, 200 gld. sr. .	24-40
Splošna avstrijska stavbinska družba .	97-—
Montanska družba avstr. plan. .	261-15
Trboveljska premogarska družba, 70 gld .	324-—
Papirnih rubljev 100 .	255-75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri izrebanju, pri izrebanju
najmanjšega dobika. — Promese za vsako třebranje.
Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnica delniška družba

„MERCUR“
l., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnita v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.